

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา การศึกษานับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งอย่างหนึ่งที่จะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ การพัฒนาประเทศย่อมจะไม่บรรลุผลตามเป้าหมายถ้าพลเมืองส่วนใหญ่ไม่ได้รับการวางรากฐานทางการศึกษาที่เหมาะสมเท่าที่ควร การศึกษาจะช่วยให้ประชาชนชาติพัฒนาตนเองขึ้นทั้งในทางสติปัญญา ความรู้สึกนึกคิดและความสามารถในการประกอบอาชีพ ตลอดจนมาตรฐานความเป็นอยู่ย่อมจะพัฒนาขึ้นมาด้วย อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาทั้งในด้านการเมือง กระบวนการบริหารประเทศ เศรษฐกิจของชาติและสังคมนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการศึกษาของประเทศชาติ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องวางรากฐานการศึกษาแก่มวลประชากรให้มั่นคงและมีประสิทธิภาพที่สุดเท่าที่จะทำได้

การมัธยมศึกษา ถือเป็นการจัดการศึกษาระดับที่มีความสำคัญที่สุดใน การพัฒนากำลังคนเพื่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาผลิตคน ระดับกลางที่จะออกไปเป็นแรงงานสำคัญในการพัฒนาประเทศ และยังให้การ ศึกษาที่เป็นพื้นฐานความรู้สำหรับการประกอบอาชีพและความรู้พื้นฐานเพื่อการศึกษา ต่อในระดับสูง เมื่อการมัธยมศึกษาที่มีความสำคัญดังกล่าวแล้ว กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาของประเทศ จึงได้มุ่งความสนใจที่จะพัฒนา การจัดการมัธยมศึกษา ทั้งด้านมาตรฐานการศึกษาและคุณภาพการศึกษาที่จะตาม มา จึงมีนโยบายให้สถานศึกษาทุกสังกัดที่เปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และหรือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมกลุ่มเข้า

ด้วยกัน เพื่อให้โรงเรียนมัธยมศึกษาได้ร่วมมือในการระดมสรรพกำลังเพื่อการจัดการศึกษา

วิธีการหนึ่งที่มีความหวังว่าจะทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ ระบบการจัดการบริหารโดยกลุ่มโรงเรียน โดยมุ่งหวังว่า กลุ่มโรงเรียนจะเป็นเครื่องมือในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนต่างขนาดต่างสังกัด ที่มีความพร้อมต่างกันแต่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน ได้ร่วมมือกันและช่วยเหลือกันพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนต่าง ๆ ภายในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด โดยในระยะเริ่มแรกกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 และได้ยกเลิกการสอบรวมทั่วประเทศ และยึดหลักการของการกระจายอำนาจการวัดผล ประเมินผลให้โรงเรียนดำเนินการวัดผลและตัดสินผลการเรียนเองทุกระดับชั้น และได้ออกระเบียบกระทรวง-ศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 โดยมีสาระสำคัญคือ ให้มีการวัดผลประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา และอนุมัติผลการวัดผลโดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีคุณภาพและมาตรฐานใกล้เคียงกัน ดังนั้นเพื่อเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจึงออกประกาศเรื่องการจัดกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 และจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนขึ้นรวม 20 กลุ่ม มีลักษณะการจัดกลุ่ม คือ

- ส่วนกลางให้รวมกลุ่ม โดยอาศัยอาณาบริเวณที่ตั้งโรงเรียนเป็นหลักมี 8 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 40 โรงเรียน
- ส่วนภูมิภาคให้รวมกลุ่มตามเขตการศึกษา เขตการศึกษาละ 1 กลุ่ม รวม 12 กลุ่ม

ทั้งนี้ โรงเรียนในกลุ่มประกอบด้วยโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการ (สายสามัญ) ทุกสังกัด รวมทั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาที่ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของกระทรวงศึกษาธิการ (ปวช.)

ในปี พ.ศ. 2522 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2522 มีการจัดกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้นมาโดยสมาชิกกลุ่มโรงเรียนประกอบด้วยโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของกระทรวงศึกษาธิการทุกสังกัด ส่วนการจัดกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายยังคงใช้หลักการเดิม

ปี พ.ศ. 2525 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2525 มีการเพิ่มสถานศึกษาที่ใช้หลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และเพิ่มสถานศึกษาที่ใช้หลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นกลาง และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับจุดประสงค์ของการรวมกลุ่มยังเหมือนเดิม

ในปี พ.ศ. 2534 กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2534 โดยปรับปรุงแนวทางและวิธีการจัดกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใหม่ ดังต่อไปนี้

(1) ปรับให้กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและกลุ่มโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาตรงกัน ส่วนกลุ่มโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ ปรับให้สอดคล้อง และอาจจัดกลุ่มพิเศษของตนเองได้

(2) ให้กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมเป็นกลุ่มเดียวกัน มีสมาชิกจากโรงเรียนทุกสังกัด แต่ละกลุ่มมีสมาชิกไม่มากนัก

(3) ในส่วนภูมิภาค ให้ปรับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เขตการศึกษาจัดตั้งขึ้นมารวมเป็นกลุ่มโรงเรียนของแต่ละจังหวัด

จังหวัดใดที่มีโรงเรียนเป็นจำนวนมาก อาจจัดให้มีหลายกลุ่มได้เช่นเดียวกับส่วนกลาง

สาระสำคัญของการรวมกลุ่มตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน พ.ศ. 2534 มุ่งเน้นให้รวมกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าด้วยกัน เฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น หรือมัธยมศึกษาตอนปลายสามัญเท่านั้น วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มคือ เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการร่วมมือกันทางวิชาการ เพื่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน

การรวมตัวเป็นกลุ่มโรงเรียนเพื่อบริหารในรูปของคณะกรรมการทำให้เกิดการระดมพลังความคิดในการทำงานของโรงเรียนในกลุ่ม เพราะโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีความพร้อม ความสามารถหรือความชำนาญที่แตกต่างกันออกไป ถ้าหากได้นำความสามารถและร่วมมือมาช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็จะก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน แต่เนื่องจากที่ผ่านมากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษามาจากหลายสังกัดและมีความแตกต่างกันด้านขนาดและความพร้อมด้านอื่น ๆ อีกทั้งในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2534 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการรวมกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ตลอดจนมีโรงเรียนมัธยมศึกษาเพิ่มจำนวนมากขึ้น จากการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนโครงการนำร่องขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สิ่งเหล่านี้ย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนประกอบกับในเขตการศึกษา 8 มีสภาพปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มมีความแตกต่างกันการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนจากการสรุปเสนอผลการปฏิบัติต่อกรมวิชาการก็มีปัญหา อีกทั้งเขตการศึกษา 8 มีขนาดการรวมกลุ่มโรงเรียนที่แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 8 ว่ามีสภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการกลุ่มโรงเรียนอย่างไร เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาปรับปรุงและ

พัฒนาการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8
ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8 ในปีการศึกษา 2535 เท่านั้น
2. ศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียน โดยมีขอบเขต ดังนี้
 1. การกำหนดแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและรักษามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่มให้อยู่ในระดับดีใกล้เคียงกัน
 - 1.1 การกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน
 - 1.2 การติดตามการปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน
 - 1.3 การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
 - 1.4 การติดตามผลการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

2. การดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนของโรงเรียนภายในกลุ่ม ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 การให้ความเห็นชอบในการประเมินผลของโรงเรียนภายในกลุ่ม

2.2 การให้ความเห็นชอบในการอนุมัติผลการเรียน

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และหรือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง กลุ่มของโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกสังกัดซึ่งได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนสาธิตมัธยมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โรงเรียนเทศบาลสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น กระทรวง-มหาดไทย

เขตการศึกษา 8 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คณะอนุกรรมการวิชาการ หมายถึง ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการที่กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา แต่งตั้งเพื่อช่วยบริหารงานกลุ่มโรงเรียน

คณะวิทยากรหลัก คือ ครูในกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นวิทยากรช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่ม

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8
2. การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในการที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา และแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่มีต่อการดำเนินงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

คือกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8 จำนวน 16 กลุ่ม โดยผู้ให้ข้อมูล คือ ประธานกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา

จำนวน 16 คน

รองประธานกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา

จำนวน 16 คน

เลขานุการกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา

จำนวน 16 คน

รวม 48 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบวิเคราะห์เอกสาร โดยแบบสัมภาษณ์มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended)

แบบวิเคราะห์เอกสารเป็นแบบที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดทำขึ้นได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2535 บันทึกการประชุมคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาแนวปฏิบัติของกลุ่มโรงเรียน และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2535

3. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบวิเคราะห์เอกสาร โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด หลักการ และระเบียบว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา มาสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบวิเคราะห์เอกสาร
2. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
3. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
4. นำเครื่องมือเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสมตามเนื้อหาการวิจัย
5. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ภายใต้อาจารย์ที่ปรึกษา
6. เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตการศึกษา 8 เพื่อขอสัมภาษณ์ประธานกรรมการบริหาร, รองประธานกรรมการบริหาร และเลขานุการกรรมการบริหาร กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8 ที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์เนื้อหา จัดลำดับเนื้อหาความถี่ และนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นรายชื่อและนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

แบบวิเคราะห์เอกสาร

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดลำดับเนื้อหา หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

การนำเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลการวิจัยตามลำดับชั้น ดังนี้
บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์
ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย คำนียามที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการ
การวิจัย ลำดับชั้นในการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึงหลักการแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากร
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 กล่าวถึง การวิเคราะห์และผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 กล่าวถึง สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และ
ข้อเสนอแนะและในส่วนสุดท้ายจะเป็นรายการอ้างอิง และภาคผนวก